

Lärarens sida: Mellan, text 21, Tändstickorna

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Farmor fuskar för Jakobs skull. Hon räknar fel med flit och visar sina kort, så att han vinner, troligen för att göra honom glad.

I passet	
Före läsningen	Vad kan man satsa när man spelar kort hemma? Förklara först ordet summa: det man får när man lägger ihop tal.
Stoppet	Stanna efter <i>”Elva, sa Hawa.”</i> Något är konstigt: en mattelärare räknar fel.
Tänka högt · fråga 2, Ordet	<i>”Vänta, här räknar någon fel. Jag ser framför mig farmor vid köksbordet och Jakobs sexa och femma. Det står ‘hade varit mattelärare i fyrtio år’, och det står ‘Sex och fem blir tolv’. Jag vet att en mattelärare kan räkna ut sex och fem, så hon räknar fel med flit. Alltså tror jag att fuska betyder att farmor hjälper Jakob att vinna. Stämmer det? Jag läser vidare. Efter en halvtimme har Jakob tjugo tändstickor och farmor två. Ja, det stämmer.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Mattelärare.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>”hade varit mattelärare i fyrtio år”; ”Sex och fem blir tolv”; ”Jakob tjugo tändstickor och farmor två”.</i> Svar som texten stöder: att farmor bryter mot reglerna så att Jakob vinner. En tanke att pröva: <i>”Att hon fuskar för att vinna själv.”</i> Men det är Jakob som får tändstickorna, och farmor har bara två kvar. Fråga tillbaka: <i>”Vem vinner när farmor fuskar?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”höll dem ännu lägre”; ”jag sa ju att jag skulle fuska”.</i> Svar som texten stöder: att det är bra och att Jakob får titta, för hon vill att han ska se korten. En tanke att pröva: <i>”Att hon inte visste att han såg.”</i> Men hon håller korten ännu lägre efteråt. Fråga tillbaka: <i>”Vad gör farmor med korten sedan?”</i>
Fråga 4 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”Elva”; ”lade ner sina kort på bordet”; ”sköt alla tändstickorna över till Jakob”.</i> Svar som texten stöder: att farmor bryter mot reglerna och att spelet ska gå rätt till, eller att Hawa också vill få hjälp och vinna någon gång. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Att Jakob fuskar.”</i> Men det är farmor som räknar fel och visar korten. Fråga tillbaka: <i>”Vem är det som fuskar?”</i>
Fråga 5 · bortom raderna	Ja, eftersom Jakob skrattar för första gången på hela dagen, eller nej, eftersom Hawa förlorar fast hon räknar rätt. Ett bra svar tar ställning och nämner Jakob eller Hawa.
Öppna frågor	<i>”Jakob har knappt sagt någonting sedan han kom. Vad tror ni att farmor har märkt?”; ”Farmor blinkar när hon säger att hon tänker fuska. Vem tror ni att hon blinkar åt?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”Sex och fem blir tolv”.</i>

TÄNDSTICKORNA

Farmor hade varit mattelärare i fyrtio år. Hon räknade fortfarande ut allt i huvudet, också vad maten kostade innan kassan hann pipa. Varje söndag spelade hon kort med Jakob och kusinen Hawa vid köksbordet. De satsade tändstickor, och den som fick högst summa på sina två kort tog alla tändstickorna. Jakob hade knappt sagt någonting sedan han kom.

”Akta er nu, för i dag tänker jag fuska”, sa farmor och blinkade. Hawa fick elva och farmor nio. Jakob vände sina kort, en sexa och en femma.

”Sex och fem blir tolv, så då vinner Jakob”, sa farmor.

”Elva”, sa Hawa.

”Tolv”, sa farmor bestämt och sköt alla tändstickorna över till Jakob.

I nästa runda höll farmor sina kort så lågt att Jakob kunde se vartenda ett.

”Farmor, jag ser dina kort”, sa Jakob.

”Jaså, gör du det”, sa farmor och höll dem ännu lägre.

”Det är orättvist!” sa Hawa och lade ner sina kort på bordet.

”Ja”, sa farmor, ”jag sa ju att jag skulle fuska.”

Efter en halvtimme hade Jakob tjugo tändstickor och farmor två, och då skrattade Jakob för första gången på hela dagen.

-
1. Vad hade farmor varit i fyrtio år?
 2. Farmor säger att hon tänker fuska. Vad betyder ”fuska” när farmor säger det? Hur vet du det?
 3. Farmor säger ”Jaså, gör du det” och håller korten ännu lägre. Vad menar hon? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Hawa säger ”Det är orättvist!” Vad menar hon? Hur vet du det?
 5. Gjorde farmor rätt när hon fuskade? Varför?